

In het buitenland bestaan al jaren omgangshuizen: neutrale en veilige plekken voor kinderen om omgang te hebben met hun niet-verzorgende ouder en eventueel andere familieleden. De huizen blijken effectiever dan wettelijke dwangmiddelen. Het enige Nederlandse omgangshuis werd oktober 2000 in Rotterdam geopend. Op 19 juni jl. concludeerden deelnemers aan een Amsterdamse conferentie dat er dringend behoefte is aan meerdere omgangshuizen.

Sabine van Gestel
advocaat te Amsterdam

Het omgangshuis

De toepassing van wettelijke dwangmiddelen bij nakoming van de omgangsregeling levert vaak niet het beoogde resultaat op. Uit rechtsvergelijkend onderzoek van de Amsterdamse Vrije Universiteit is gebleken dat in het buitenland meer initiatieven zijn genomen om de ingewikkelde problematiek van de effectuering van de omgang aan

tussen *supervised contact*, waarbij professionals in het omgangshuis toezicht houden op het één op één contact tussen de niet-verzorgende ouder en het kind en *supported contact*, waarbij meerdere families en hun kinderen zich in dezelfde ruimte bevinden, waar ook vrijwilligers aanwezig zijn.

Hoewel ouders zich vrijwillig kunnen aanmelden komt het merendeel van hen via verwijzing door de rechter in een omgangshuis terecht. Met uitzondering van één omgangshuis wordt in Engeland niet aan de rechter gerapporteerd, dit om te voorkomen dat het omgangshuis de neutrale positie verliest. Verder gelden strenge regels in het omgangshuis. Zo kan worden verlangd dat vanwege de veiligheid de bezoekende ouder zijn of haar paspoort en/of autosleutels inlevert.

Door het omgangshuis worden banden tussen de niet-verzorgende ouder en het kind hersteld

te pakken.¹ Zo wordt in Engeland, Frankrijk, Duitsland, België maar ook in de Verenigde Staten en Australië gewerkt met omgangshuizen, die kinderen een neutrale en veilige plek bieden voor omgang met hun niet-verzorgende ouder of andere familieleden.

Blijvend contact

Drs. B.E.S. Chin-A-Fat van de VU heeft omgangshuizen in Engeland en Frankrijk bezocht. In Engeland zijn circa 270 omgangshuizen, die op particulier initiatief zijn opgericht. Er zijn twee soorten omgangshuizen. Het ene huis fungeert slechts als *ontmoetingsplaats*, terwijl in het andere omgangshuis ook hulpverleners aanwezig zijn die gesprekken met ouders voeren. Verder wordt onderscheid gemaakt

Ook in Frankrijk bestaan er twee soorten omgangshuizen, afhankelijk van de extra hulp die wordt geboden. De meeste ouders komen via verwijzing door de rechter bij het omgangshuis terecht en er vindt geen rapportage plaats. Het verschil met Engeland is dat in Frankrijk de overheid de huizen financiert.

In hoeverre de omgangshuizen in Engeland en Frankrijk resultaat boeken, is nog niet bekend. Uit Canadees en Australisch onderzoek is al wel gebleken dat wanneer een familie gebruik maakt van een

Het omgangshuis, 'Accord Centre', in London

Proefproject uitgesteld

Naar aanleiding van een op 21 juni 2000 door de Tweede Kamer aangenomen motie heeft de huidige Staatssecretaris van Justitie, N.A. Kalsbeek, het plan Proefproject omgangshuizen laten opstellen. Het plan voorziet in tien pilotprojecten voor de duur van vier jaar. In de financiering van deze pilotprojecten is echter vanuit de begroting van Justitie nog niet voorzien. Ook heeft de staatssecretaris de benodigde financiën niet bij de voorjaarsnota aan de begroting kunnen toevoegen, zodat zij de Tweede Kamer op 19 juni jl. heeft bericht dat zij vooralsnog niet voornemens is het Proefproject omgangshuizen uit te voeren.

omgangshuis, de kans op blijvend contact twee keer zo groot is.²

Naar aanleiding van het rechtsvergelijkend onderzoek heeft de voormalig ⁱⁱStaatssecretaris van Justitie, M.J. Cohen, de Tweede Kamer op 11 februari 2000 bericht dat hij het nog te vroeg acht om nu al een standpunt in te nemen over de wenselijkheid van omgangshuizen of daar experimenten mee te starten. Ook was de voormalig staatssecretaris op voorhand van oordeel dat dergelijke activiteiten in principe niet tot de directe taak van justitie behoren, en dat eerder gedacht moet worden aan hulpverlenende instanties als het Algemeen Maatschappelijk Werk.

Rotterdam

In Rotterdam heeft men niet langer willen wachten. Mede dankzij het initiatief van een kinderrechter en een gedragsdeskundige bij de Raad voor de Kinderbescherming heeft de gemeente Rotterdam een startfinanciering verleend en is het omgangshuis in oktober 2000 opengegaan. Het doel van het project is gedurende een korte periode omgangsregelingen na scheiding te begeleiden, om op termijn een zelfstandige, onbegeleide vorm van omgang mogelijk te maken tussen de niet-verzorgende ouder en het kind. De ouders komen via een beschikking van de rechter dan wel door een vrijwillige aanmelding terecht in het omgangs-

huis. Indien er een beschikking is dient de rechter de frequentie en de tijdsduur daarin te bepalen, zodat hierover in het omgangshuis geen discussie hoeft te worden gevoerd.

Bij het kennismakingsgesprek wordt een contract voor de ouders opgesteld met regels voor de omgang. Naast mogelijke veiligheidsregels geldt bijvoorbeeld dat gedu-

rende de contacten alleen in het Nederlands met het kind wordt gecommuniceerd. Het meebrengen van snoep en kado's of het maken van foto's of videobeelden is niet toegestaan, omdat de verzorgende ouder dit vaak afkeurt. Hiermee wordt voorkomen dat de neutraliteit van het omgangshuis in het geding komt. De verzorgende ouder wordt bovendien telefonisch op de hoogte gebracht van het verloop van het bezoek, voor zover het belang van het kind dat vraagt. Verder brengt de coördinator na afloop van de begeleiding een kort feitelijk verslag aan de rechtbank uit over het bezoek en de begeleiding.

Een half jaar na de opening van het omgangshuis wordt door 30% van de ouderparen de omgangsregeling inmiddels onbegeleid uitgevoerd. Daarnaast heeft een deel van de ouders verzocht de begeleiding te verlengen en heeft een deel moeten ontdekken dat op dit moment onbegeleide omgang niet mogelijk is. Een kleine troost voor die laatste groep ouders is dat het omgangshuis de niet-verzorgende ouder de mogelijkheid biedt op een neutrale plek (voorlopig) afscheid van het kind te nemen.

Behoeft

De wenselijkheid van omgangshuizen in Nederland is tijdens de Werkconferentie Omgangshuis van de VU op 19 juni jl. besproken. Aan deze werkconferentie hebben leden van de rechterlijke macht, de advocatuur, raden voor de kindbescherming en overige hulpverlenende instanties deelgenomen. Een overgrote meerderheid meent dat er behoefte is aan omgangshuizen in Nederland. Door het omgangshuis worden banden tussen de niet-verzorgende ouder en het kind hersteld en kan bij de verzorgende ouder het vertrouwen worden

Art. 1:377a BW en kindbeschermingsverdragen verplichten de overheid om nadere voorzieningen te treffen voor de uitvoering van omgangsregelingen

gecreëerd dat het kind de omgang leuk vindt en dat de niet-verzorgende ouder ook in staat is omgang met het kind te hebben. Verder kan in het omgangshuis in een vroeg stadium gewezen worden op bemiddeling en begeleiding, zodat de ouders weer in staat worden gesteld de omgangsregeling zelf uit te voeren. Wel is het algemeen gevoel dat die omgangsbemiddeling niet door het omgangshuis zelf moet worden verricht, om de neutrale positie van het huis te bewaken. Om die reden wordt ook betwijfeld of omgangshuizen moeten rapporteren aan de Raad voor de Kinderbescherming en/of de kinderrechter. In ieder geval zijn de deelnemers van de

werkconferentie van mening dat art. 1:377a BW maar ook kinderbeschermingsverdragen de overheid verplichten om voorzieningen te treffen voor de uitvoering van omgangsregelingen.

Conclusie

Ik onderschrijf de conclusie van de deelnemers aan de werkconferentie. Indien een omgangsregeling niet wordt nagekomen, wordt bij de toepassing van wettelijke dwangmiddelen niet de onderliggende problematiek aangepakt. Gelukkig wordt bemiddeling tussen ouders steeds vaker toegepast. Het omgangshuis kan als goede aanvulling hierop fungeren, vooral wanneer tussen de ouders nog helemaal geen vertrouwen bestaat of wanneer bemiddeling domweg mislukt. n

Noten

- 1 Het rechtsvergelijkend onderzoek naar instrumenten en sancties om naleving en uitvoering van omgangsregelingen te bevorderen of af te dwingen, werd uitgevoerd door de VU, in opdracht van het Ministerie van Justitie: *Effectuering van omgang in rechtsvergelijkend perspectief*, ISBN 90-74582-16-8. De onderzoeksopdracht was een van de resultaten van het rapport 'Anders Scheiden' van de Commissie herziening scheidingsprocedure (commissie-De Ruiter); het rapport leidde er ook toe dat in 1998 experimenten met scheidingsbemiddeling en omgangsbemiddeling zijn gestart.
- 2 Zie: *Contact Services in Australia Research and Evaluation Project. Legal and Family Services*. Attorney General Department. Strategic Partners Pty Ltd., december 1998. *Evaluation of the Supervised Access Pilot Project*. Final Report, Presented to the Ministry of the Attorney General, Toronto Canada, July 1994.

(advertentie)

Een witte bef met lef

HV&PARTNERS
VOOR JURISTEN, VAST OF INTERIM

WWW.ADVOCATENWERK.NL TEL 010 - 240 06 05

FIF 33 ROTTERDAM

Rechtspraak- en informatiecentrum voor de advocaten
Vooraanstaand in het gebied van de rechtspraak - en buiten de

- over de juridische wetgeving
- de rechtspraak
- de rechtspraak
- de rechtspraak
- de rechtspraak
- de rechtspraak

Telefoon: 010 - 477 33 22 E-mail: inf@fif33-rotterdam.nl
 Fax: 010 - 477 08 30 Internet: www.fif33-rotterdam.nl

Via uw online benadering aan voor ons totaalpakket aan diensten

Bijzondere aandacht: 200, 3 201 HS R omc dan
 Contact en informatie: Postbus 24210, 3 001 HB Rotterdam

Wij leveren uw medische argumentatie

Medisch Adviesbureau Bins
 Laan 20
 2512 GN DEN HAAG

telefoon 070 345 98 08
 fax 070 345 98 11
 dr. mr. J.W. Bins, arts RGA